

Nr 101

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition om ökat ekonomiskt stöd åt barnfamiljer jämte motioner.

(3:e avd.)

Propositionen

Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 (bilaga 7, punkterna C 1—C 3) beräknat medel för allmänna barnbidrag och bostadsrabatter m. m. har Kungl. Maj:t i propositionen nr 42 under åberopande av utdrag av statsrådsprotokollet för den 8 mars 1968 föreslagit riksdagen att

a) till Allmänna barnbidrag för budgetåret 1968/69 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 615 000 000 kr.,

b) till Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag för budgetåret 1968/69 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 3 700 000 kr.,

c) godkänna de i statsrådsprotokollet förordade grunderna för statliga bostadstillägg för barnfamiljer att gälla fr. o. m. den 1 januari 1969,

d) godkänna de i statsrådsprotokollet förordade grunderna för statsbidrag till kommunala bostadstillägg för barnfamiljer att gälla fr. o. m. den 1 januari 1969,

e) till Bostadstillägg för barnfamiljer, m. m. för budgetåret 1968/69 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 300 000 000 kr.

I propositionen läggs fram förslag om den familjepolitiska reform som har aviserats i årets statsverksproposition. Reformen syftar till att bereda barnfamiljer med lägre inkomster och familjer med flera barn ett förstärkt ekonomiskt stöd, vilket utformas så att det också medverkar till att höja familjernas bostadsstandard.

Det ökade familjestödet ges formen av ett helt nytt bostadstillägg för barnfamiljer. Vidare föreslås att kommunerna erhåller statsbidrag till kompletterande bostadstillägg för barnfamiljer med särskilt höga hyror. En höjning av bidragsförskotten ingår också i det ökade familjestödet. De allmänna barnbidragen behålls oförändrade. De nuvarande familjebostadsbidragen avskaffas.

Det nya statliga bostadstillägget utformas på ett sådant sätt, att det utgår till alla barnfamiljer som med hänsyn till inkomster och barnantal behöver ett ökat ekonomiskt stöd. Alla barnfamiljer med lägre inkomster får utöver

barnbidraget ett grundbelopp som alltid ökar när familjen får ett barn till. Stimulansen att skaffa större lägenhet åstadkommes genom att bostadstillägget därutöver ökar med bostadens storlek upp till ett visst rumsantal.

Det grundbelopp som utgår utan särskilda bostadsvillkor föreslås till 720 kr. om året. Detta belopp gäller för familjer med ett barn under 16 år. Beloppet ökar med 240 kr. om året för varje ytterligare barn under 16 år. Grundbeloppet på 720 kr. per år för familjer med ett barn ökar således till 960 kr. för tvåbarnsfamiljer, 1 200 kr. för trebarnsfamiljer, 1 440 kr. för fyrbarnsfamiljer, 1 680 kr. för fembarnsfamiljer osv.

Vidare ökas grundbeloppen med 720 kr. om året per rum upp till ett visst rumsantal. Det högsta sammanlagda bidragsbeloppet blir för år räknat 1 680 kr. för en tvåbarnsfamilj, 2 640 kr. för en trebarnsfamilj, 2 880 kr. för en fyrbarnsfamilj och 3 840 kr. för en familj med fem barn. För det högsta bidragsbeloppet vid varje familjestorlek — men inte för övriga belopp — tillämpas bl. a. en utrymmesnorm som innebär att antalet boende inte får vara mer än två personer per rum, köket oräknat.

Fullt bostadstillägg med de nämnda beloppen utgår upp till en årsinkomst på omkring 16 000 kr. för en gift man vars hustru saknar förvärvsinkomst. Om familjen har högre inkomster reduceras bidragsbeloppet med viss procentandel av den överskjutande inkomsten enligt en glidande skala. De övre inkomstgränserna kommer att ligga vid omkring 21 000 kr. för ettbarnsfamiljer, 28 000 kr. för tvåbarnsfamiljer, 35 000 kr. för tre- och fyrbarnsfamiljer och 39 000 kr. för familjer med fem barn. För makar som båda förvärvsarbetar och ensamstående barnförsörjare kan de motsvarande årsinkomsterna vara upp till 3 000 kr. högre till följd av det förvärvsavdrag som medges vid taxeringen.

Av totalt omkring en miljon barnfamiljer beräknas ca 415 000 familjer bli berättigade till det nya bostadstillägget. I år har ca 150 000 familjer familjebostadsbidrag. Över en kvarts miljon familjer med bidrag tillkommer alltså.

För att bl. a. kunna ta särskild hänsyn till bostadskostnadens storlek för barnfamiljer som har låga inkomster och samtidigt höga hyror förordas en individuell komplettering av det nya bostadstillägget. Den bör få formen av kommunala bostadstillägg, vartill föreslås utgå statsbidrag med 50 % av kostnaderna. Enligt förslaget skall statsbidrag utgå för kommunala bostadstillägg vilka avser att täcka en viss del av den bostadskostnad som för ett- och tvåbarnsfamiljer ligger mellan 400 och 525 kr. i månaden, för tre- och fyrbarnsfamiljer mellan 400 och 625 kr. i månaden och för familjer med fem eller flera barn mellan 400 och 725 kr. i månaden.

Bidragsbeloppen i det nya bostadstillägget har avvägts så, att de ensamstående barnförsörjarna kommer att få betydande ekonomiska förstärkningar. Som en ytterligare åtgärd för att stödja de mera utsatta grupperna bland dessa föreslås även en höjning av bidragsförskotten från 25 till 30 %

av basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring. Vid nuvarande basbelopp på 5 800 kr. innebär det en höjning av bidragsförskottet för varje barn från 1 450 kr. till 1 740 kr. om året, dvs. en höjning med omkring 300 kr. per år.

Bestämmelserna om statligt bostadstillägg för barnfamiljer och om statsbidrag till kommunala bostadstillägg föreslås träda i kraft den 1 januari 1969. Höjningen av bidragsförskotten föreslås ske från samma tidpunkt.

Årskostnaden beräknas till ca 425 milj. kr. för de statliga bostadstilläggen och till ca 10 milj. kr. för statsbidragen till kommunala bostadstillägg. För höjningen av bidragsförskotten beräknas statens kostnad till ca 16 milj. kr. per år. Jämfört med gällande regler för familjebostadsbidrag — som skulle inneburet ett anslagsbehov för budgetåret 1968/69 på ca 150 milj. kr. — blir kostnadsökningen för staten ca 300 milj. kr. för helt år.

Förslag framläggs om medelsanvisningar för nästa budgetår till allmänna barnbidrag, bostadstillägg för barnfamiljer m. m.

Andra lagutskottet behandlar *dels* i sitt utlåtande nr 40 motioner om höjning av de allmänna barnbidragen m. m. och *dels* i sitt utlåtande nr 39 propositionen nr 43 om höjning av bidragsförskotten.

Motionerna

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 236 av herr *Werner* och II: 288 av herr *Hermansson m. fl.* vari, med hänvisning till vad som anförts i motionerna I: 280 och II: 345, hemställts att riksdagen måtte besluta 1) att anslaget till Allmänna barnbidrag höjs till 1 800 000 000 kr. och 2) att för indexreglering av de allmänna barnbidragen anvisas ett belopp av 70 000 000 kr. för budgetåret 1968/69,

dels de likalydande motionerna I: 554 av herrar *Dahlén* och *Bengtson* samt II: 715 av herrar *Hedlund* och *Wedén* vari, med hänvisning till vad som anförts i motionerna I: 679 och II: 870, hemställts att riksdagen måtte till Allmänna barnbidrag för budgetåret 1968/69 anvisa ett förslagsanslag av 1 795 000 000 kr.,

dels de likalydande motionerna I: 679 av herrar *Dahlén* och *Bengtson* samt II: 870 av herrar *Hedlund* och *Wedén* vari, såvitt nu är i fråga, hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till en samlad familjepolitisk reform i enlighet med de riktlinjer som i motionerna anförts,

dels de likalydande motionerna I: 792 av herr *Lars Larsson* och fru *Landberg* samt II: 1026 av fru *Hörnlund m. fl.* vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte ge till känna att vid beräkning av förmögenhet för erhållande av statligt bostadstillägg skall hänsyn tagas icke endast till föräldrarnas utan även till barnens behållna förmögenhet,

dels de likalydande motionerna I: 802 av herrar *Dahlén* och *Bengtson* samt II: 1040 av herrar *Hedlund* och *Wedén* vari hemställt

1) att riksdagen måtte uttala att vid utformningen av bidragsbestämmelserna möjligheten prövas att de barnfamiljer som bevisligen försökt anskaffa en större bostad, men sådan ej funnits att tillgå inom bostadsorten, skall erhålla det tillägg till det statliga bostadstillägget som de skulle ha erhållit om sådan bostad kunnat anskaffas,

2) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte

a) uttala sig för en successiv omläggning av familjestödet så att de familjepolitiska förmånerna på sikt göres mera konsumtionsneutrala,

b) anhålla om att en plan för detta måtte utarbetas och framläggas i samband med att riksdagen förelägges förslag om en samlad familjepolitisk reform,

3) att riksdagen måtte besluta om ett särskilt statligt bostadstillägg om 100 kr. per år till barnfamiljer med en statlig beskattningsbar inkomst understigande 6 100 kr., samt

4) att riksdagen måtte till Bostadstillägg för barnfamiljer, m. m. för budgetåret 1968/69 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 309 000 000 kr.,

dels de likalydande motionerna I: 803 av herrar *Holmberg* och *Kaijser* samt II: 1039 av herr *Bohman m. fl.* vari hemställt att riksdagen med bifall till propositionen 42 måtte besluta

1) att i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala att proposition 42 förutsättes vara ett provisorium i avvaktan på att familjeskatteberedningen skall hinna avslutas och familjepolitiska kommittén fullgöra återstående del av sitt utredningsuppdrag, varefter förslag bör utarbetas till en allsidig familjepolitisk reform som tar hänsyn till behovet av såväl konsumtionsstöd till barnfamiljerna som nödvändigheten av kompensation för vård- och tillsynskostnader för barnen, i första hand då föräldrarna förvärvsarbetar,

2) att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om påskyndande av pågående utredningar på familjepolitikens område och framläggande snarast möjligt av förslag till en samlad familjepolitisk reform,

3) att Kungl. Maj:t måtte överlämna motionerna till familjeskatteberedningen och familjepolitiska kommittén för beaktande i samband med det fortsatta utredningsarbetet,

dels de likalydande motionerna I: 804 av herr *Knut Johansson m. fl.* och II: 1038 av herr *Bergman m. fl.* vari hemställt att riksdagen måtte besluta

1) att som villkor för statligt bostadstillägg till maximalt belopp samt för statsbidrag till kommunalt bostadstillägg skall gälla, såvitt avser lägenhet i flerfamiljshus, att badrum eller duschrumbadrum finns i lägenheten samt 2) att de regler som nu gäller för utbetalning av familjebostadsbidraget skall gälla för utbetalning av bostadstillägg,

dels de likalydande motionerna I: 805 av fru *Nilsson m. fl.* och II: 1042 av

herr Larsson i Öskeviksby *m. fl.* vari hemställdes 1) att riksdagen måtte besluta att det särskilda bostadstillägget för barnfamiljer med höga bostadskostnader skall vara statligt och i sin helhet finansieras av staten samt 2) att riksdagen måtte till Bostadstillägg för barnfamiljer, *m. m.* för budgetåret 1968/69 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 310 000 000 kr.,

dels de likalydande motionerna I: 806 av herr Werner och II: 1041 av herr Hermansson *m. fl.* vari föreslagits 1) att riksdagen — med bifall i övrigt till förslagen i Kungl. Maj:ts proposition nr 42 — måtte besluta om fastställandet av en årsinkomst av 20 000 kr. från vilken inkomstgräns avtrappningen av bostadstilläggen inträder, samt 2) att riksdagen till Bostadstillägg för barnfamiljer *m. m.* för budgetåret 1968/69 under femte huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 360 000 000 kr.

Utskottets yttrande

Inriktningen av ett ökat stöd åt barnfamiljer

Enighet råder om behovet av en familjepolitik som syftar till en ekonomisk omfördelning till barnfamiljernas förmån och om att därvid skall beaktas de skillnader i stödbehovet som föranleds av barnantal, familjeinkomst och särskilda vård- och tillsynskostnader på grund av föräldrarnas förvärvsarbete. Sambandet med skattesystemets utformning är även ofrånkomligt. Enighet synes även råda om att samhällsekonomiskt utrymme inte finns för att höja de allmänna barnbidragen till en sådan nivå att konsumtionskostnaderna för barnen helt täcks genom barnbidraget. Ett differentierat kompletterande familjestöd är därför nödvändigt. Mot bakgrund härav har Kungl. Maj:t i propositionen nr 42 lagt fram förslag om en familjepolitisk reform som syftar till att bereda barnfamiljer med lägre inkomster och familjer med flera barn ett förstärkt ekonomiskt stöd. I motionerna I: 679 och II: 870 samt I: 803 och II: 1039 har framförts förslag om riksdagens uttalanden i fråga om ytterligare reformer inom familjepolitikens område — förslag som i viss mån innebär programförklaringar om utformningen av dessa reformer.

Redan i direktiven för den familjepolitiska kommittén konstaterades att allmänna barnbidrag även i fortsättningen bör bilda stommen i konsumtionsstödet till barnfamiljerna. I motionerna I: 679 och II: 870 anförs att barnbidraget bör höjas inte enbart med hänsyn till förändringar i penningvärdet utan även med hänsyn till standardhöjningen i samhället och att bidraget bör indexregleras. I anslutning härtill vill utskottet erinra om att familjepolitiska kommittén anmält att den har för avsikt att i ett kommande betänkande ta upp frågan om indexreglering eller annan form för successiv anpassning av bidragsbeloppen i konsumtionsstödet till pris- eller inkomst-

utvecklingen. Konkreta motionsförslag om höjning av det allmänna barnbidraget behandlas i andra lagutskottets utlåtande nr 40. I motionerna I: 803 och II: 1039 anförs att utformningen av ett familjestödsystem måste börja med beskattningsreglerna och att den önskvärda utjämningen mellan barnfamiljer och barnlösa respektive familjer med olika barnantal huvudsakligen är en skattefråga.

Som antytts har invändningar inte gjorts mot bifall i huvudsak till det i propositionen framlagda förslaget som avser att prioritera tillgodoseendet av särskilt kännbara stödbehov för familjer med låga inkomster. Behovet av ett differentierat stöd stryks också under i motionerna I: 679 och II: 870. I motionerna I: 803 och II: 1039 anförs att kontantbidragens främsta uppgift bör vara en utjämning till förmån för barnfamiljer med låga inkomster och familjer med många barn.

I fråga om det stödbehov som föranleds av särskilda barnkostnader vid föräldrarnas förvärvsarbete erinrar utskottet om att frågan om ett vårdbidrag tagits upp i direktiven för familjepolitiska kommittén, som i denna del avvaktar familjeskatteberedningens förslag. Kommittén har påpekat att det vid en särbeskattning kan bli aktuellt att avskaffa eller förändra främst förvärvsavdraget för gift kvinna med barn och för ensamstående barnförsörjare. Motionerna I: 679 och II: 870 innehåller i denna del ett uttalande att samhället bör medverka till att skapa ekonomiska förutsättningar för en valfrihet mellan hemarbete och förvärvsarbete och att därför frågan om ett vårdnadsbidrag ingående bör prövas. I motionerna I: 803 och II: 1039 framhålls att även denna kompensation i huvudsak är en skattefråga.

Till det senast anförda anknyter uttalandet i fråga om familjebeskattningen i motionerna I: 679 och II: 870 att skattesystemet bör vara neutralt i fråga om föräldrarnas val mellan hemarbete och förvärvsarbete. Som förut anförts har i motionerna I: 803 och II: 1039 uttalats att ett väl fungerande system för familjestöd måste grundas i beskattningsreglerna.

Även den i motionerna I: 802 och II: 1040 väckta frågan om ett slopande av den enligt motionerna nu nödvändiga anknytningen till bostadskonsumtionen hänför sig till ett fortsatt reformarbete. En sådan ändrad inriktning kan enligt motionerna komma i fråga när det finns statsfinansiella möjligheter därtill och när barnfamiljer lättare kan få goda bostäder till en rimlig kostnad.

Frågan om en anpassning av de allmänna barnbidragen till kostnads- och inkomstutvecklingen utreds och bör därefter bedömas som även nu skett som en fråga om fördelningen av de resurser som står till buds. Detsamma gäller även frågan om ett vårdbidrag där hänsyn måste tas även till samhällets övriga insatser med samma syfte. Familjebeskattningen utreds och resultatet därav kan väntas under detta år. Förutsättningar bör därefter föreligga för att närmare bedöma hithörande frågor. Ett riksdagens ställningstagande till de principförklaringar som kan ligga i motionerna I: 679 och

II: 870, I: 802 och II: 1040 samt I: 803 och II: 1039 skulle med hänsyn till det anförda nu inte vara lämpligt. Vid sådant bedömande finns inte heller anledning bifalla motionerna såvitt de avser begäran om förslag till framtida reformer. Då utskottet slutligen förutsätter att utredningsarbetet drivs med möjlig snabbhet blir inte heller särskild skrivelse därom erforderlig. Utskottet avstyrker sålunda bifall till motionerna I: 679 och II: 870 samt I: 802 och II: 1040, såvitt nu är i fråga, samt I: 803 och II: 1039.

Statligt bostadstillägg för barnfamiljer

Bidragsbeloppen

Propositionsförslaget innebär som princip ett system med dels ett allmänt konsumtionsstöd oberoende av bostadsvillkor, där grundbeloppet är 60 kr. i månaden för ettbarnsfamiljer och ökar med 20 kr. i månaden för varje ytterligare barn, dels ett bostadsanknutet stöd där som tillägg till nämnda belopp utgår 60 kr. i månaden för varje rum utöver det första och till och med det fjärde, som familjen bebor och som behövs för att det inte skall bo fler än två personer i varje rum, köket oräknat. Beloppen skall vara skattefria för de bidragsberättigade. Storleken av bidragsbeloppen har fått avvägas från de antagna målsättningarna och inom ramen för den totala reformkostnad som samhällsekonomin nu bedömts tillåta.

Systemets principiella uppläggning är föredömligt enkel. Inga invändningar har gjorts i motioner mot bidragsbeloppen som sådana.

Bland villkoren för det bostadsanknutna tillägget ingår som angivits krav på viss *utrymmesstandard*. I motionerna I: 802 och II: 1040 konstateras nödvändigheten att nu ställa upp bostadskrav men föreslås att tillägget för rum skall utgå även i de fall där familjen bevisligen söker men inte kunnat anvisas erforderligt stor bostad. Den situation från vilken motionärerna utgår torde i huvudsak gälla när en familj får ytterligare barn och därigenom blir trångbodd. Det föreslagna systemet skiljer sig dock genom sin stegvisa uppbyggnad från det nuvarande familjebostadsbidraget på sådant sätt att bidraget i princip alltid ökar när familjen får ett barn till även om familjen därmed blir trångbodd. För de fall där utrymmesnormen inte uppfylls på grund av att familjen mera tillfälligt har andra medlemmar än föräldrar och barn under 16 år, t. ex. äldre släktingar, boende hos sig bör som framhålls i statsrådsprotokollet myndigheterna ha möjlighet att medge undantag från bostadsvillkoren. Motionärernas syfte är sålunda i väsentliga delar redan tillgodosett. Beträffande de kommunala bostadstilläggen skall enligt förslaget i propositionen gälla den i motionerna åsyftade regeln med hänsyn till att de kommunala tilläggen i motsats till de statliga eljest skulle kunna falla bort om familjen får ett barn till och därigenom blir trångbodd. Utskottet avstyrker därför motionerna I: 802 och II: 1040 beträffande föreslagen undantagsregel.

De till rumsantalet knutna tilläggsbeloppen förutsätter enligt förslaget i propositionen inte blott en viss utrymmesstandard utan även en viss *utrustningsstandard* enligt en schablonregel som innebär att bostaden skall ha vatten och avlopp och att det finns tillgång inom huset till bad- eller duschrum om sådant rum inte finns inom lägenheten. Häremot ställs yrkandet i motionerna I: 804 och II: 1038 om att villkoret bör, i fråga om flerfamiljshus, utformas så att bad- eller duschrum finns i lägenheten. Motionsyrkandet motiveras i huvudsak med att den avsedda bostadsstimulansen måste sikta på fullgott utrustade bostäder och att det vore beklagligt om stimulansen till förbättring och upprustning i det äldre bostadsbeståndet skulle försvagas.

Under de senaste tjugo åren har det byggts ytterst få köksutrustade lägenheter utan badrum och nästan inga lägenheter med 2 rum och kök eller mer har byggts utan badrum. Vad nyproduktionen beträffar påverkas den inte av den nu föreslagna regelns innehåll. Den enligt utskottets mening avgörande frågan, nämligen om den ur bidragssynpunkt önskvärda uppmjukningen kan hämma insatserna för att rusta upp det äldre bostadsbeståndet måste besvaras nekande. Anledningen till den föreslagna uppmjukningen jämfört med nuvarande villkor för familjebostadsbidrag är att familjer som bor i dessa lägenheter inte skall vara sämre ställda i bidragshänseende än andra familjer. Barnfamiljerna kan knappast uppfatta det som rättvist att bidragsrätten skulle bli beroende av en sådan detalj som var badrummet är placerat. Skillnaden mellan bidragsnorm och planeringsnorm kommer för övrigt till uttryck inte endast i fråga om utrustningsstandarden utan även när det gäller utrymmesstandarden. Utskottet avstyrker därför motionerna i denna del.

Aldersgränser m. m.

Utskottet har ingen erinran mot vad föredragande statsrådet anfört i detta sammanhang. Sambandet med studiehjälpssystemet förtjänar att understrykas. Som kompensation för den minskning eller det bortfall av bostadstillägg som följer av att ett barn fyller 16 år har familjen möjlighet att få del av de inkomst- och behovsprövade tilläggen inom studiehjälpen. Förslag om vissa av bostadstillägget aktualiserade justeringar i det studiesociala stödet uppges komma att redovisas i nästa års statsverksproposition.

Inkomstprövningen

De belopp som förut angivits för det föreslagna bostadstillägget föreslås som huvudregel gälla då föräldrarnas beskattningsbara inkomst enligt senaste taxering till statlig inkomstskatt understiger 6 100 kr., motsvarande en faktisk årsinkomst av ca 16 000 kr. för gift man vars hustru saknar inkomst och ca 19 000 kr. för ensamstående med barn. Vid högre inkomster

reduceras bidragen med vissa andelar av överskjutande inkomst enligt en progressiv skala. Den föreslagna reduktionsprincipen medför att bidraget helt upphör vid faktiska årsinkomster om ca 21 000—24 000 kr. för ettbarnsfamiljer, ca 28 000—31 000 kr. för tvåbarnsfamiljer, ca 35 000 kr. för tre- och fyrbarnsfamiljer och ca 39 000 kr. för familjer med fem eller flera barn.

I motionerna I: 802 och II: 1040 föreslås att de familjer som enligt förslaget i propositionen skall få oreducerat bidrag därutöver skall få ett *särskilt statligt bostadstillägg* om 100 kr. per år och familj. De i propositionen föreslagna oreducerade bidragsbeloppen utgör för ettbarnsfamiljer 60 kr. per månad och — om bostadskraven uppfylls — för två- till fembarnsfamiljer 140, 220, 240 respektive 320 kr. per månad vilka belopp enligt motionerna sålunda föreslås höjda med något över 8 kr. per månad.

Utskottet delar den i motionerna uttryckta uppfattningen att bidraget till de sämst ställda familjerna bör vara så stort som möjligt. Förslaget i propositionen är också utformat utifrån denna uppfattning. Det i motionerna aktualiserade särskilda tillägget — som är av ringa betydelse i förhållande till de avsevärda förbättringar som propositionsförslaget innebär för ifrågavarande barnfamiljer — skulle bryta uppbyggnaden av bidragssystemet på ett olämpligt sätt. Det skulle också återföra vissa tröskeleffekter som systemet med en glidande avtrappning avser att begränsa. Med hänsyn därtill och till förslagets begränsade effekt i övrigt samt till det förhållande att den föreslagna ökade bidragsvolymen överförd till ett system med glidande avtrappning skulle få ännu mer marginell betydelse avstyrker utskottet bifall till motionerna i denna del.

Ett förslag om *höjda nedre inkomstgränser* så att avtrappningen av bostadstilläggen skulle inträda först vid faktiska årsinkomster av 20 000 kr. förs fram i motionerna I: 806 och II: 1041. Av förslaget följer att bidragen ökar även för familjer med högre inkomster och att de övre inkomstgränserna förskjuts uppåt. 240 000 familjer skulle få ett ökat stöd och 110 000 nya familjer skulle få del av stödet. Av de sistnämnda torde ca 50 % vara ettbarnsfamiljer och ca 40 % vara tvåbarnsfamiljer. Merkostnaderna för helt år beräknas uppgå till ca 120 milj. kr. Redan storleken av de ökade kostnaderna talar mot ett bifall till förslaget med nuvarande samhällsekonomiska utrymme. Utskottet avstyrker motionerna.

Förslaget om regler för inkomstprövningen innebär även att den statligt beskattningsbara inkomsten skall ökas med 20 % av den behållna *förmögenhet* som överstiger 30 000 kr. I denna del hänvisas bl. a. till reglerna för det inkomstprövade tillägget inom studiehjälpen. I motionerna I: 792 och II: 1026 föreslås att vid denna beräkning hänsyn skall tas inte endast till föräldrarnas utan även — som sker inom studiehjälpsystemet — till barnens behållna förmögenhet.

Sett med hänsyn till de fördelningssyften som inkomstprövningen är avsedd att tjäna föreligger samma skäl att beakta hemmavarande barns in-

komst- och förmögenhetsförhållanden som föräldrarnas. Dessa skäl föreligger vare sig barnens betalningsförmåga härrör från s. k. tekniska förmögenhetsöverföringar eller inte. Under alla förhållanden bör i enlighet med motionsförslaget hänsyn tas till bidragsgrundande barns förmögenhet. Detta behöver inte nödvändigtvis innebära att hänsyn tas även till barnens eventuella beskattningsbara inkomst. Kungl. Maj:t bör dock ha möjlighet att, om detta kan ske utan att administrationen kompliceras, utforma reglerna så att även barnens inkomstförhållanden beaktas. Vad utskottet härom anfört bör med bifall till motionerna I: 792 och II: 1026 ges Kungl. Maj:t till känna.

Ansökningsförfarande och utbetalning

Administrationen av det statliga bostadstillägget föreslås ankomma på bostadsstyrelsen, länsbostadsnämnderna och de kommunala förmedlingsorganen. I statsrådsprotokollet anmäls avsikten att närmare utreda de tekniska möjligheterna att framdeles flytta över barnbidragsutbetalningarna från barnavårdsnämnderna till försäkringskassorna och att samordna utbetalningar av bostadstilläggen med barnbidragsutbetalningarna.

Förslaget i propositionen innebär att förmedlingsorganet har att besluta om bostadstilläggets belopp. Utbetalning föreslås likaledes ske genom förmedlingsorganets försorg månadsvis till familjen eller av familjen genom fullmakt anvisad annan mottagare. Det bör här erinras om att fordran på bostadstillägg — liksom nu rätt till familjebostadsbidrag — inte skall kunna överlätas eller utmätas.

Familjebostadsbidragen, som förutsätter innehav av egen bostad, betalas ut då det gäller förhyrd lägenhet i småhus eller flerfamiljshus kvartalsvis i förskott till fastighetsägaren mot dennes på ansökningsblanketten tecknade förbindelse att mottaga och avräkna beloppen på hyran. Då det gäller eget småhus betalas bidragen ut halvårsvis i efterskott. Är småhuset statligt belånat har bidraget hittills räknats av mot de halvårsvis debiterade lånekostnaderna genom förmedlingsorganets försorg. Fr. o. m. den 1 juli 1968 kommer bostadsstyrelsen att successivt övergå till direktavisering till låntagare med bostadslån. I de fall direktavisering genomförs och avräkning hos förmedlingsorganet därför inte blir möjlig föreslås att även nuvarande familjebostadsbidrag får betalas ut direkt till familjen.

I motionerna I: 804 och II: 1038 hemställas att nu gällande utbetalningsregler för familjebostadsbidrag skall gälla även för utbetalning av bostadstillägg. Hemställan grundas på att ett sådant system förefaller smidigare såväl för förmedlingsorganet som för bidragstagaren och förs fram under erinran om den aviserade utredningen om möjligheterna att samordna utbetalningarna av bostadstillägg med utbetalningarna av allmänna barnbidrag.

Förslaget i propositionen har utformats med hänsyn till att bostadstillägget innehåller ett grundbelopp som är oberoende av bostadsvillkor. Vidare har erinrats om att bostadstillägg till folkpension betalas ut direkt till pen-

sionären. Motionsförslagets primära syfte torde, med hänsyn till motiven och till att ettbarnsfamiljernas tillägg inte alls är bostadsanknutet, vara att bibehålla utbetalning till fastighetsägaren av bostadstillägg för familj med två eller flera barn i direktförhyrd lägenhet i flerfamiljshus.

Det föreslagna bostadstillägget är en ny stödform som bl. a. syftar till att ge ett allmänt konsumtionsstöd och avses utgöra och uppfattas som ett tillägg till det allmänna barnbidraget. Redan detta förhållande innebär att det nu inte är fråga om att ur administrativa synpunkter ändra ett gällande system utan i stället att välja en lämplig utbetalningsform för ett nytt bidrag.

De administrativa rutinerna för den nya stödformen bör med beaktande av kravet på största möjliga enkelhet anpassas till den framtida utvecklingen. I detta hänseende erinrar utskottet om den nämnda utredningen om möjligheterna att samordna utbetalningarna av bostadstillägg med utbetalningarna av allmänna barnbidrag. Vidare bör erinras om att det nya stödet innebär att i ett stort antal fall tillägg utgår utan någon bostadsanknytning, bl. a. till ca 150 000 ettbarnsfamiljer och till övriga barnfamiljer som saknar egen bostad eller har bostad om högst ett rum och kök. Dessa anförda synpunkter talar för bifall till propositionens förslag.

Förslaget i motionerna I: 804 och II: 1038 är praktiskt ogenomförbart för alla familjer utan direktförhyrd bostad samt, såvitt avser avräkning hos förmedlingsorganet, för småhus i den mån direktavisering av statslån genomförs. Det medför direkta administrativa komplikationer i det stora antal fall i övrigt där inga uppgifter om bostaden annars behövs. Utbetalning kvartalsvis i förskott skulle för nästa budgetår medföra ett med ca 45 milj. kr. ökat anslagsbehov. Varje försök att genomföra motionsförslaget i övriga delar skulle leda till en utbetalningsordning där ett flertal olika utbetalningssystem skulle fungera vid sidan av varandra, vilket skulle komplicera administrationen. Med hänsyn till det anförda tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker motionerna.

Bostadsstyrelsens befogenhet att i lånesammanhang om så erfordras utfärda närmare föreskrifter om betalning av lånekostnad torde gälla även betalning genom överföring av bostadstillägg.

Särskilda frågor

Som utskottet tidigare anfört avses bostadstilläggen inte utgöra skattepliktig inkomst. Som föredragande statsrådet anfört torde riksdagen i annat sammanhang föreläggas därav föranlett erforderligt förtydligande i kommunalskattelagen m. m.

Utskottet vill vidare erinra om föreslagna regler för samordningen med de kommunala bostadstilläggen till folkpensionärerna. Dessa regler tar särskild hänsyn till att grundbeloppet inte är bostadsanknutet.

I fråga om återbetalningsskyldighet för obehörigen uppburna bostadstill-

lägg och kvittningsrätt förutsätter utskottet att föreslagna riktlinjer får formen av bidragsvillkor.

Övergångsbestämmelser m. m.

Utskottet har ingen erinran mot Kungl. Maj:ts förslag beträffande övergångsbestämmelser och ändrade bestämmelser för utbetalning av familjebostadsbidrag vid direktavisering av statligt bostadslån.

Statsbidrag till kommunala bostadstillägg

En ur rumsantalet beräknad bostadsanknuten bidragsdel kan inte utjämna de hyresskillnader som betingas av andra faktorer. Särskild hänsyn kan dock tas till bostadskostnadernas storlek för familjer med låga inkomster och samtidigt särskilt höga hyror genom ett kompletterande stöd. Ett sådant stöd föreslås i propositionen anförtros kommunerna eftersom bostadskostnaderna kan variera avsevärt mellan olika kommuner. Staten bör delvis bidra till kostnaderna och samtidigt stimulera kommunerna till avsedda insatser.

I motionerna I: 805 och II: 1042 delas i och för sig ståndpunkten att ett särskilt stöd är nödvändigt på grund av höga hyror men hemställes om beslut att detta stöd av principiella skäl skall åligga och helt finansieras av staten.

Utskottet delar uppfattningen att en omfördelning av ekonomiska resurser med hjälp av skattefinansierade bidrag i princip bör åvila staten. Kommunerna har dock redan nu möjligheter och i vissa fall skyldigheter att beakta och handha ett socialt och bostadssocialt stöd. Kommunala insatser för avsett ändamål är därför inte någon ny princip. De betingelser varav hyresnivån beror kan vidare i många fall påverkas av kommunala beslut och initiativ. Med hänsyn till det anförda och med beaktande vidare av förhållandet mellan de statliga och de kommunala insatserna ansluter sig utskottet till den i propositionen förordade ansvarsfördelningen och avstyrker bifall till motionerna.

Förutsättningarna för statsbidrag

Det kommunala bostadstilläggets till bostaden helt anknutna natur gör det oundvikligt att för ett sådant tillägg ställa upp samma utrymmes- och utrustningskrav som för maximalt statligt bostadstillägg. Den skillnad mellan tilläggens konstruktion som ligger i att trångboddhet skulle leda till bortfall av det kompletterande stödet även i situationer då det statliga bidraget är oförändrat eller ökar har föranlett förslag i propositionen om undantagsregler. Utskottet ansluter sig till förslaget i propositionen i denna del.

Utskottet har inte heller någon erinran mot förslagen i propositionen om normerna för statsbidraget eller mot den föreslagna tillämpningen av samma inkomstprövningsregler som för det statliga bostadstillägget.

I fråga om administration och utbetalning av de kommunala bostadstilläggen hänvisar utskottet till vad förut anförts därom beträffande de statliga tilläggen.

Beräkning av bostadskostnader

Utskottet har ingen erinran mot vad i statsrådsprotokollet föreslagits. Det är enligt utskottets mening önskvärt att schablonberäkningar så långt som möjligt tillämpas för egnahem.

Anslagsfrågor

Utskottet tillstyrker med hänvisning till andra lagutskottets utlåtande nr 40 bifall till Kungl. Maj:ts förslag om medelsanvisning för allmänna barnbidrag och avstyrker motionerna I: 236 och II: 288 samt I: 554 och II: 715.

Med hänvisning till vad utskottet förut anfört tillstyrkes vidare Kungl. Maj:ts förslag om medelsanvisning för de nuvarande familjebostadsbidragen, de föreslagna statliga bostadstilläggen, statsbidrag till kommunala bostadstillägg och för särskilda bidrag till pensionärsbostäder. Utskottet avstyrker bifall till motionerna I: 802 och II: 1040, I: 805 och II: 1042 samt I: 806 och II: 1041, samtliga motioner såvitt nu är i fråga.

Utskottets hemställen

Utskottet som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag i vad de inte särskilt berörts i utskottets yttrande hemställer

1. beträffande fortsatta familjepolitiska reformer m. m. att riksdagen avslår motionerna I: 679 och II: 870, I: 802 och II: 1040 samt I: 803 och II: 1039, de fyra förstnämnda såvitt nu är i fråga,

2. beträffande undantag i fråga om viss utrymmesstandard som förutsättning för statligt bostadstillägg att riksdagen avslår motionerna I: 802 och II: 1040, såvitt nu är i fråga,

3. beträffande viss utrustningsstandard som förutsättning för statligt bostadstillägg och för statsbidrag till kommunalt bostadstillägg att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 804 och II: 1038, såvitt nu är i fråga, godkänner vad i statsrådsprotokollet förordats,

4. beträffande ett särskilt statligt bostadstillägg att riksdagen avslår motionerna I: 802 och II: 1040, såvitt nu är i fråga,

5. beträffande inkomstgränserna att riksdagen med bifall

till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 806 och II: 1041, såvitt nu är i fråga, godkänner vad i statsrådsprotokollet anförts,

6. beträffande beaktande av barnens ekonomiska förhållanden vid inkomstprövningen att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 792 och II: 1026 ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anför,

7. beträffande utbetalning av statliga och kommunala bostadstillägg att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 804 och II: 1038, såvitt nu är i fråga, godkänner vad i statsrådsprotokollet förordats,

8. beträffande finansieringen av ett kompletterande bostadstillägg att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 805 och II: 1042, såvitt nu är i fråga, godkänner vad i statsrådsprotokollet anförts,

9. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag godkänner i statsrådsprotokollet förordade grunder för

a) statliga bostadstillägg för barnfamiljer,

b) statsbidrag till kommunala bostadstillägg för barnfamiljer,

allt att gälla fr. o. m. den 1 januari 1969 och till den del grunderna ej behandlats under 3. eller 5.—8.,

10. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 236 och II: 288 samt I: 554 och II: 715 till *Allmänna barnbidrag* för budgetåret 1968/69 på driftbudgeten under femte huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 1 615 000 000 kr.,

11. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag till *Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag* för budgetåret 1968/69 på driftbudgeten under femte huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 3 700 000 kr.,

12. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 802 och II: 1040, I: 805 och II: 1042 samt I: 806 och II: 1041, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Bostadstillägg för barnfamiljer, m. m.* för budgetåret 1968/69 på driftbudgeten under femte huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 300 000 000 kr.

Stockholm den 7 maj 1968

På statsutskottets vägnar:

EMIL NÄSSTRÖM

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström (s), Birger Andersson (s), Virgin (h), Rikard Svensson (s), fru Wallentheim (s), herrar Kaijser (h), Nyman (fp), Mårtensson (s), Bertil Petersson (s), Ottosson (h), Wååg (s), Edström (fp), Högström (s), Nils-Eric Gustafsson (cp) och fru Elvy Olsson (cp) samt

från andra kammaren: herrar Blidfors (s), Almgren (s), Mellqvist (s), Bergman (s), Mattsson (ep), Turesson (h), fröken Olsson (s), herrar Gustafsson i Skellefteå (fp), Lindholm (s), Gustafsson i Uddevalla (s), fröken Ljungberg (h), herrar Fagerlund (s), Mundebo (fp), Nilsson i Tvärålund (cp) och Westberg (fp).

Reservationer

1) beträffande *fortsatta familjepolitiska reformer m. m.*

a) av herrar *Virgin* (h), *Kaijser* (h), *Ottosson* (h), *Turesson* (h) och fröken *Ljungberg* (h) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande som på s. 6 börjar med »Frågan om» och på s. 7 slutar med »och II: 1039» bort ha följande lydelse:

»Enligt utskottets mening kan ett väl fungerande system av familjestöd inte utformas enbart med barnbidrag och konsumtionsstöd av den typ som föreslås i propositionen. Ett sådant system har nämligen också ett direkt samband med familjebeskattningen. Enligt utskottets mening måste, som i motionerna I: 803 och II: 1039 anförs, de förslag som läggs fram i propositionen förutsättas vara ett provisorium i avvaktan på att familjeskatteberedningen skall avsluta sitt arbete och familjepolitiska kommittén fullgöra återstående del av sitt utredningsuppdrag. Först därefter kan ett förslag till en allsidig familjepolitisk reform utarbetas. Det är angeläget att de båda utredningarna påskyndar sitt arbete så att ett sådant förslag snarast kan läggas fram. Därvid bör även de i motionerna I: 803 och II: 1039 framförda synpunkterna beaktas. Vad utskottet sålunda anfört bör bringas till Kungl. Maj:ts kännedom.»

dels utskottets hemställan under 1. bort ha följande lydelse:

»1. beträffande fortsatta familjepolitiska reformer m. m. att riksdagen med bifall till motionerna I: 803 och II: 1039 samt i anledning av motionerna I: 679 och II: 870 samt I: 802 och II: 1040, de fyra sistnämnda såvitt nu är i fråga, ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört.»

b) av herrar *Nyman* (fp), *Edström* (fp), *Nils-Eric Gustafsson* (cp), fru *Elvy Olsson* (cp), herrar *Mattsson* (cp), *Gustafsson* i Skellefteå (fp), *Mundebo* (fp), *Nilsson* i Tvärålund (cp) och *Westberg* (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande som på s. 6 börjar med »Frågan om» och på s. 7 slutar med »och II: 1039» bort ha följande lydelse:

»Utskottet finner det otillfredsställande att ingen samlad familjepolitisk reform kan beslutas av årets riksdag. Genom att familjeskatteberedningen inte såsom tidigare aviserats framlade sitt resultat under år 1967 har inte förutsättningar för förslag om en samlad reform funnits. Utskottet vill uttala angelägenheten av att förslag till en samlad familjepolitisk reform skyndsamt utarbetas och föreläggs riksdagen. I en sådan reform bör såsom framhålles i motionerna I: 679 och II: 870 samt I: 802 och II: 1040 ingå en höjning av de allmänna barnbidragen så att samhällets stöd utgör en större andel av barnkostnaderna än som nu är fallet. Någon form av vårdnadsbidrag bör ingående prövas. De familjepolitiska förmånerna bör indexregleras och skattesystemet bör få en sådan inriktning att det varken favoriserar hemarbete eller förvärvsarbete och ej heller skilda civilstånd.

Det i propositionen framlagda förslaget om statligt bostadstillägg för barnfamiljer tillgodoser i betydande utsträckning det angelägna kravet på ett särskilt stöd till familjer med låga inkomster. Utskottet anser att man bör eftersträva att det särskilda stödet till barnfamiljer med lägre inkomster på sikt göres mera oberoende av bestämmelser om viss bostadstyp och andra inskränkningar av konsumtionsdirigerande art. Ett viktigt steg i denna riktning har tagits i och med att grundbeloppet i bostadstillägget inte är förbundet med bostadskrav. När det finns statsfinansiella möjligheter och när bostadsmarknaden fått en sådan struktur och ett sådant kostnads-läge att barnfamiljer lättare kan erhålla goda bostäder till rimlig kostnad är det motiverat att göra en successiv omläggning av familjestödet så att förmånerna på sikt göres mera konsumtionsneutrala. Riksdagen bör ge Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört angående den framtida reformeringen av familjepolitiken. Utskottet tillstyrker sålunda motionerna I: 679 och II: 870 samt I: 802 och II: 1040 såvitt nu är i fråga. Utskottet anser sig med det anförda också ha besvarat motionerna I: 803 och II: 1039.»

dels utskottets hemställan under 1. bort ha följande lydelse:

»1. beträffande fortsatta familjepolitiska reformer m. m. att riksdagen med bifall till motionerna I: 679 och II: 870 samt I: 802 och II: 1040 och i anledning av motionerna I: 803 och II: 1039, de fyra förstnämnda såvitt nu är i fråga, ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,»

2) beträffande *undantag i fråga om viss utrymmesstandard* av herrar *Nyman* (fp), *Edström* (fp), *Nils-Eric Gustafsson* (cp), fru *Elvy Olsson* (cp), herrar *Mattsson* (cp), *Gustafsson* i Skellefteå (fp), *Mundebo* (fp), *Nilsson* i Tvärålund (cp) och *Westberg* (fp) som anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med »Systemets principiella» och slutar med »föreslagen undantagsregel» bort ha följande lydelse:

»Inga invändningar har gjorts i motioner mot bidragsbeloppen som så-

dana. Bland villkoren för det bostadsanknutna tillägget ingår som angivits krav på viss *utrymmesstandard*. I motionerna I: 802 och II: 1040 konstateras att det mot bakgrund av den otillfredsställande bostadsmarknaden kan vara motiverat att under en övergångstid behålla bostadsanknytningen för del av stödet men föreslås, att möjligheten prövas att utforma bidragsbestämmelserna så, att barnfamiljer som bevisligen försökt erhålla en större bostad inom bostadsorten, men sådan ej varit tillgänglig, skall erhålla det stöd som skulle ha utgått om den önskade bostaden kunnat anskaffas. För de familjer, som, genom att de får flera barn, blir trångbodda, anvisar propositionen lösningar så att bidraget i princip alltid ökar vid ökning av barnantalet. Likaså anvisar propositionen undantagsmöjligheter från bostadsvillkoren för de fall då familjen mera tillfälligt har andra medlemmar än föräldrar och barn under 16 år boende hos sig. Det kan antagas att barnfamiljer som är i behov av en större bostad inte alltid kan erhålla en sådan. I så fall kan de inte få del av den bostadsanknutna delen av bostadstillägget. Det av motionärerna aktualiserade förhållandet torde i den nuvarande bristsituationen på bostadsmarknaden bli aktuellt för ett rätt betydande antal barnfamiljer i låga inkomstlägen som inte lyckas få en sådan bostad som krävs för att erhålla det stöd som antalet barn under 16 år och inkomstläget skulle ha berättigat till. Liksom motionärerna anser utskottet det vara otillfredsställande att ett samhälligt stöd till barnfamiljer med låga inkomster skall vara förbundet med krav på innehav av en bostad som det för många inte finns någon möjlighet att erhålla. Utskottet tillstyrker därför motionerna I: 802 och II: 1040 beträffande föreslagen undantagsregel.»

dels utskottets hemställan under 2. bort ha följande lydelse:

»2. beträffande undantag i fråga om utrymmesstandard som förutsättning för statligt bostadstillägg att riksdagen med bifall till motionerna I: 802 och II: 1040, såvitt nu är i fråga, ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,»

3) beträffande viss *utrustningsstandard* som förutsättning för bostadstillägg och för statsbidrag till kommunalt bostadstillägg av herrar *Näsström* (s), *Birger Andersson* (s), *Rikard Svensson* (s), *Mårtensson* (s), *Bertil Petersson* (s), *Wååg* (s), *Högström* (s), *Blidfors* (s), *Almgren* (s), *Mellqvist* (s), *Bergman* (s) och *Fagerlund* (s) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 8 som börjar med »Under de» och slutar med »denna del» bort ha följande lydelse:

»En stimulans även till efterfrågan av förbättringar i bostäderna bör bibehållas i förening med de ökade statliga lånemöjligheterna och de i samband med frågan om ny hyreslagstiftning förordade möjligheterna att träffa avtal om ersättning för förbättringsarbeten. Även om det här är fråga om en bidragsnorm kan uppmjukningen av utrustningsvillkoren på denna punkt komma att uppfattas som en sänkning av samhällets målsättning för barnfamiljer-

nas bostadsstandard. Under alla förhållanden kommer den i motionerna föreslagna regeln att medverka till att barnfamiljerna inte på grund av lägre hyra i äldre och sämre utrustade lägenheter avstår från i detta hänseende bättre utrustade. Eftersom vidare tillägget för rum enligt förslaget i propositionen avser att kompensera en merkostnad för ett rum i en fullgod lägenhet kan inte heller rättviseskäl anföras mot ett bifall till motionerna. Utskottet tillstyrker därför motionerna i denna del.»

dels utskottets hemställan under 3. bort ha följande lydelse:

»3. beträffande viss utrustningsstandard som förutsättning för statligt bostadstillägg och för statsbidrag till kommunalt bostadstillägg att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 804 och II: 1038, såvitt nu är i fråga, ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,»

4) beträffande *ett särskilt statligt bostadstillägg* av herrar *Nyman* (fp), *Edström* (fp), *Nils-Eric Gustafsson* (cp), fru *Elvy Olsson* (cp), herrar *Mattsson* (cp), *Gustafsson* i Skellefteå (fp), *Mundebo* (fp), *Nilsson* i Tvärålund (cp) och *Westberg* (fp) som anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 9 som börjar med »I motionerna» och slutar med »denna del» bort ha följande lydelse:

»I motionerna I: 802 och II: 1040 föreslås att de familjer som enligt förslaget i propositionen skall få ett oducerat bidrag därutöver skall få ett *särskilt statligt bostadstillägg* om 100 kr. per år och familj. Utskottet delar den i motionerna uttryckta uppfattningen att bidraget till de sämst ställda barnfamiljerna bör vara så stort som möjligt. Det i motionerna föreslagna tillägget kan även om det har begränsad storlek bli av inte ringa betydelse för de barnfamiljer det gäller. För de avsedda låginkomsttagarna kan även ett ytterligare bidrag om 100 kr. få stor betydelse. Det är därför enligt utskottets mening motiverat med en ökning av tillägget för inkomsttagare med de lägsta inkomsterna. Med hänsyn därtill och då det särskilda tillägget kan fogas in i systemet utan att bidragskonstruktionen i övrigt ändras tillstyrker utskottet bifall till motionerna I: 802 och II: 1040 i denna del.»

dels utskottets hemställan under 4. bort ha följande lydelse:

»4. beträffande ett särskilt statligt bostadstillägg att riksdagen bifaller motionerna I: 802 och II: 1040, såvitt nu är i fråga,»

5) beträffande *utbetalning av statliga och kommunala bostadstillägg* av herrar *Näsström* (s), *Birger Andersson* (s), *Rikard Svensson* (s), *Mårtensson* (s), *Bertil Petersson* (s), *Wååg* (s), *Högström* (s), *Mellqvist* (s) och *Bergman* (s) som anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 11 som börjar med » Det föreslag-na» och slutar med »avstyrker motionerna» bort ha följande lydelse:

»Som i motionerna anförs finns nu uppbyggt ett fungerande system med utbetalning av familjebostadsbidrag. Detta system, som garanterar bidragets användning för primär bostadskonsumtion, bör så långt som möjligt inte ändras utan tungt vägande skäl innan en definitiv reglering av utbetalningssättet kan göras. I den mån emellertid som direktavisering för bostadslån till småhus successivt införs bör dock bostadstillägget betalas ut kontant till familjen halvårsvis i efterskott i samband med att statliga lånekostnader förfaller till betalning. De familjer som endast är berättigade till bostadstilläggets grundbelopp, bl. a. samtliga ettbarnsfamiljer, eller som inte har direktförhyrd bostad bör även få bostadstillägget utbetalt kontant och månadsvis. Bostadstillägg bör dock, för att i möjligaste mån bibehålla utbetalningsrutinerna i avvaktan på definitiv reglering, i övriga fall utbetalas till fastighetsägaren efter dennes medgivande att avräkna beloppet på hyran. Bidragsbelopp som någon gång kan överstiga hyran får givetvis även betalas ut kontant till familjen. Med hänsyn till den ökning av anslagsbehovet för nästa budgetår som följer av kvartalsvisa förskottsbetalningar bör dock även betalningar till fastighetsägaren ske månadsvis. Vid sådant förhållande påverkas inte heller i propositionen föreslagna övergångsregler. Vad utskottet i denna del anfört bör i anledning av motionerna I: 804 och II: 1038 ges Kungl. Maj:t till känna.»

dels utskottets hemställan under 7. bort ha följande lydelse:

»7. beträffande utbetalning av statliga och kommunala bostadstillägg att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 804 och II: 1038, såvitt nu är i fråga, ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,»

6) beträffande *finansieringen av ett kompletterande bostadstillägg* av herr *Nils-Eric Gustafsson* (cp), fru *Elvy Olsson* (cp), herrar *Mattsson* (cp) och *Nilsson* i Tvärålund (cp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 12 som börjar med »Utskottet delar» och slutar med »till motionerna» bort ha följande lydelse:

»Utskottet delar uppfattningen att en omfördelning av ekonomiska resurser med hjälp av skattefinansierade bidrag i princip bör åvila staten. Därför bör hela stödet till barnfamiljerna vara en statens angelägenhet. Utskottet delar motionärernas uppfattning att det särskilda stödet till familjer med låga inkomster och särskilt höga hyror icke skall åligga och finansieras av kommunerna utan utformas som ett statligt stöd. Utskottet tillstyrker bifall till motionerna I: 805 och II: 1042.»

dels utskottets hemställan under 8. bort ha följande lydelse:

»8. beträffande finansieringen av ett kompletterande bostadstillägg att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts för-

slag och med bifall till motionerna I: 805 och II: 1042, såvitt nu är i fråga, ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,»

7) beträffande *anslag till Allmänna barnbidrag* av herrar *Nyman* (fp), *Edström* (fp), *Nils-Eric Gustafsson* (cp), fru *Elvy Olsson* (cp), herrar *Mattsson* (cp), *Gustafsson* i Skellefteå (fp), *Mundebo* (fp), *Nilsson* i Tvärålund (cp) och *Westberg* (fp) som under förutsättning av bifall till den vid andra lagutskottets utlåtande nr 40 fogade reservationen till hemställan under A. anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 13 som börjar med »Utskottet tillstyrker» och slutar med »och II: 715» bort ha följande lydelse:

»Utskottet tillstyrker bifall till motionerna I: 554 och II: 715. Syftet med motionerna I: 236 och II: 288 är därmed tillgodosett.»

dels utskottets hemställan under 10. bort ha följande lydelse:

»10. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 236 och II: 288 samt med bifall till motionerna I: 554 och II: 715 till *Allmänna barnbidrag* för budgetåret 1968/69 på driftbudgeten under femte huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 1 795 000 000 kr.,»

8) beträffande *anslag till Bostadstillägg för barnfamiljer m. m.*

a) av herrar *Nyman* (fp), *Edström* (fp), *Nils-Eric Gustafsson* (cp), fru *Elvy Olsson* (cp), herrar *Mattsson* (cp), *Gustafsson* i Skellefteå (fp), *Mundebo* (fp), *Nilsson* i Tvärålund (cp) och *Westberg* (fp) som under förutsättning av bifall till reservationen 4 anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 13 som börjar med »Med hänvisning» och slutar med »i fråga» bort ha följande lydelse:

»Utskottet har ingen erinran mot medelsberäkningen som sådan i propositionen. Med hänsyn till att utskottet tillstyrkt förslag i motionerna I: 802 och II: 1040 om ett särskilt statligt bostadstillägg bör medel anvisas även med beaktande därav.»

dels utskottets hemställan under 12. bort ha följande lydelse:

»12. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 802 och II: 1040 samt med avslag å motionerna I: 805 och II: 1042 samt I: 806 och II: 1041, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Bostadstillägg för barnfamiljer, m. m.* för budgetåret 1968/69 på driftbudgeten under femte huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 309 000 000 kr.»

b) av herr *Nils-Eric Gustafsson* (cp), fru *Elvy Olsson* (cp), herrar *Mattsson* (cp) och *Nilsson* i Tvärålund (cp) som under förutsättning av bifall till såväl reservationen 4 som reservationen 6 anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 13 som börjar med »Med hänvisning» och slutar med »i fråga» bort ha följande lydelse:

»Utskottet har ingen erinran mot medelsberäkningen som sådan i propositionen. Med hänsyn till att utskottet tillstyrkt förslag i motionerna I: 802 och II: 1040 om ett särskilt statligt bostadstillägg och i motionerna I: 805 och II: 1042 om finansieringen av ett kompletterande bostadstillägg bör medel anvisas även med beaktande därav.»

dels utskottets hemställan under 12. bort ha följande lydelse:

»12. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 802 och II: 1040 samt I: 805 och II: 1042 och med avslag å motionerna I: 806 och II: 1041, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Bostadstillägg för barnfamiljer m. m.* för budgetåret 1968/69 på driftbudgeten under femte huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 319 000 000 kr.»